

Національний університет “Острозька академія”
Люблінський католицький університет ім. Яна Павла II (Польща)
Університет Бейра Інтеріор (Португалія)
Академія прикладних наук імені Юзефа Голуховського (Польща)
Державна наукова установа “Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України”
Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана
Хмельницького
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Міжрегіональна академія управління персоналом
Воєнна академія імені Євгена Березняка
Відділення “Національна безпека” Академії наук вищої школи України
Департамент кадрової політики Міністерства оборони України
Науково-методичний центр кадрової політики Міністерства оборони України
Центральне управління цивільно-військового співробітництва Генерального
штабу Збройних Сил України

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ “ОСВІТА І НАУКА У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ”

16 травня 2025 р.

м. Острог

Рекомендувала до друку вчена рада Навчально-наукового інституту міжнародних відносин та національної безпеки Національного університету “Острозька академія” (протокол № 3 від 24 жовтня 2025 р.)

Редколегія випуску:

Балашов Е. М., ректор Національного університету “Острозька академія”, доктор психологічних наук, професор;

Романов М. С., завідувач кафедри національної безпеки та політології Навчально-наукового інституту міжнародних відносин та національної безпеки Національного університету “Острозька академія”, доктор юридичних наук, професор;

Мартинюк Р. С., доцент кафедри національної безпеки та політології Навчально-наукового інституту міжнародних відносин та національної безпеки Національного університету “Острозька академія”, кандидат політичних наук, доцент;

Андрусяк М. В., директор Департаменту кадрової політики Міністерства оборони України, полковник;

Золотов А. В., т. в. о. начальника Науково-методичного центру кадрової політики Міністерства оборони України, полковник;

Кутков О. О., начальник Центрального управління Цивільно-військового співробітництва Генштабу Збройних Сил України, полковник;

Красота І. В., старший науковий співробітник Науково-методичного центру кадрової політики Міністерства оборони України, кандидат історичних наук, полковник.

Освіта і наука у сфері національної безпеки: проблеми та пріоритети розвитку : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Острог, 16 травня 2025 р.) / за ред. проф. Е. М. Балашова, проф. М. С. Романова, доц. Р. С. Мартинюка. Острог : Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2025. 431 с.

У збірнику вміщено матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції “Освіта і наука у сфері національної безпеки: проблеми та пріоритети розвитку” (м. Острог, 16 травня 2025 р.). Тези доповідей присвячено актуальним питанням національної безпеки України в умовах збройної агресії Російської Федерації та інтеграції Української держави до Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору.

Для широкого кола фахівців, експертів і вчених у сфері національної безпеки.

Автори тез доповідей особисто відповідають за добір, точність і достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

© Автори статей, 2025

© Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2025

ЗМІСТ

Романов Микола Степанович ЩОДО РЕЗЕРВУ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОФІЦЕРАМИ ЗБРОЙНИХ СИЛ	18
Андрусяк Марк Володимирович РОЛЬ ОСВІТИ І НАУКИ В ЗМІЦНЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ Й КАДРОВІ ПРІОРИТЕТИ СИЛ ОБОРОНИ УКРАЇНИ	21
Андрусяк Марк Володимирович, Русецький Руслан Юрійович, Золотов Андрій Валерійович РОЗВИТОК ОСВІТИ І НАУКИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ, ПРОБЛЕМИ Й СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ	23
Золотов Андрій Валерійович ВІЙСЬКОВЕ ЛІДЕРСТВО ЯК ПРІОРИТЕТ ОСВІТИ І НАУКИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	26
Кутков Олександр Олександрович ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	29
Акімов Олександр Олексійович, Ілющенко Юлія Михайлівна, Бардаш Ольга Сергіївна ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПОЛІГРАФА В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ Й ОСВІТНІ ПРІОРИТЕТИ	32
Акімова Людмила Миколаївна ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ КАДРІВ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ...	35

Доронін Іван Михайлович АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАНУВАННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІДСІЧІ АГРЕСІЇ	41
Шилін Микола Олександрович ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ В ЧИННОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ НАПРЯМІВ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ	46
Богущий Павло Петрович НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ ЯК ВОЄННА БЕЗПЕКА: УРОКИ ІСТОРІЇ І СУЧАСНІСТЬ	50
Ященко Володимир Арсентійович ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО ЯК ГАЛУЗЬ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ Й ОБ’ЄКТ ВИВЧЕННЯ	57
Омельчук Василь Андрійович ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ”: НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРИКЛАДНИЙ РАКУРС	62
Омельчук Василь Андрійович ЦІННІСТЬ ЛЮДИНИ В ПАРАДИГМІ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ ЯК СКЛАДНИК ПРОБЛЕМАТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ”	67
Діміч Антоніна Валеріївна, Бичківський Сергій Миколайович, Кириченко Олексій Олександрович ДЕЯКІ ПИТАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ІНЖЕНЕРНОГО СУПРОВОДУ СУБ’ЄКТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	71

Дем’янчук Ольга Іванівна ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ ЯК НЕВІД’ЄМНИЙ СКЛАДНИК ЇЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	74
Трофимович Володимир Васильович, Трофимович Лілія Володимирівна ПРОБЛЕМА КОЛАБОРАЦІОНІЗМУ Й ПОКАРАННЯ ЗА НЬОГО В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	80
Ведєнєєв Дмитро Валерійович ФОРМУВАННЯ ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ (2022–2024 РР.)	85
Чеховська Марія Миколаївна, Дука Сергій Олександрович БЕЗПЕКА ЗНАНЬ У ВИЩІЙ ОСВІТІ Й НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	92
Борисенко Мирослав Володимирович, Федорович Володимир Володимирович ДОКТРИНА “ТОТАЛЬНОГО ЗАХИСТУ” Й ДОСВІД ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗБРОЙНИХ СИЛ ФІНЛЯНДІЇ	94
Дзвінчук Дмитро Іванович ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВИХ ЗАГРОЗ	99
Остап’як Василь Іванович ЦИФРОВА БЕЗПЕКА ОСВІТИ: РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	103

Дмитренко Емілія Станіславівна, Дмитренко Юрій Павлович ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ ЯК СКЛАДНИК НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ	106
Алексєєнко Ірина Вікторівна ДЕТЕРМІНАНТИ ЗЛОЧИННОСТІ МІГРАНТІВ У РФ	110
Малахова Тетяна В'ячеславівна ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ З ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ВИКЛИКИ Й ПЕРСПЕКТИВИ	113
Рябовол Лілія Тарасівна ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ “ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ” НА ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ З ПОЛІТОЛОГІЇ У ВВНЗ: МЕТА, ЗАВДАННЯ, ЗМІСТ	119
Руденко Юлія Юріївна СТРАТЕГІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ Й МАРКЕРИ КОНСОЛІДАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ	125
Красота Ігор Васильович, Тракалюк Олег Леонідович ОСНОВНІ КРОКИ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИКИ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ (ВІЙСЬКОВОЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ) В СИСТЕМІ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ Й СИЛАХ ОБОРОНИ УКРАЇНИ	128
Martyniuk Roman, Datsiuk Oleksii THE PRESIDENT OF UKRAINE AS THE GUARANTOR OF STATE SOVEREIGNTY AND TERRITORIAL INTEGRITY OF UKRAINE: PROBLEMOMOUS MOMENTS IN THE IMPLEMENTATION OF THE CONSTITUTIONAL STATUS	

.....	134
Дацюк Олексій Олексійович МОВНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	141
Ірха Юрій Богданович КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРАВОПОРЯДКУ УКРАЇНИ	145
Фурашев Володимир Миколайович РОЛЬ І МІСЦЕ ОСВІТИ І НАУКИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	150
Величко Микола Васильович ПРО СИСТЕМУ БІОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ Й БІОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ	153
Дмитренко Юрій Степанович ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА В СИСТЕМІ КАДРОВОГО ДОБОРУ ДЛЯ СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ОСВІТНІ Й НАУКОВІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ	158
Ханькевич Андрій Миколайович ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТРИРІВНЕВОЇ МОДЕЛІ АНАЛІТИЧНОЇ РОЗВІДУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СЛУЖБІ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	162
Шамара Олександр Володимирович, Комашко Володимир Володимирович ОКРЕМІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АНТИТЕРОРИСТИЧНОГО ЦЕНТРУ ПРИ СЛУЖБІ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	168
Правдивець Олександр Миколайович	

ОБґРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ІНСПЕКТОРІВ З ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ	174
---	------------

Федорчук Анатолій Вікторович, Торічний Вадим Олександрович	
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ Й ШЛЯХИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	180

Вербовенко Олександр Павлович, Гречко Денис Сергійович	
РОЛЬ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	184

Ткачов Іван Валентинович	
СКЛАДНИКИ МЕХАНІЗМУ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРАВИЛ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ	188

Кузьменко Максим Дмитрович	
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДБОРУ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА	193

Ронська Ольга Григорівна	
ВЗАЄМОЗВ’ЯЗОК МІЖНАРОДНОЇ І НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ ХХІ СТОЛІТТЯ	198

Демченко Володимир Миколайович	
НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	202

Когут Юрій Іванович	
ЗАХОДИ З ПРОТИДІЇ ГІБРИДНИМ ВІЙНАМ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ	207

Шикула Ростислав Ростиславович, Честковський Андрій Олександрович ВІЙСЬКОВИЙ ЕТОС СЕРЖАНТСЬКОГО Й СТАРШИНСЬКОГО СКЛАДУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЯК МОРАЛЬНО-ЕТИЧНА ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	213
---	-----

Лісовська Олена Леонідівна ПОСИЛЕННЯ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ	216
---	-----

Будник Людмила Андріївна ДЕТІНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗМІЦНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	220
--	-----

Половінкін Ігор Михайлович, Даценко Олексій Петрович ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО РОЗРОБКИ КОДЕКСУ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ	224
---	-----

Карапетян Ольга Михайлівна, Рудий Роман Васильович ВЗАЄМОДІЯ ПІДРОЗДІЛУ ФІНАНСОВОЇ РОЗВІДКИ УКРАЇНИ ЗІ СЛУЖБОЮ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	229
---	-----

Лісов Олександр Сергійович, Андрусишин Юлія Іванівна СТАЖУВАННЯ В ОСІНТ-ПІДРОЗДІЛАХ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ КОМПЛЕКСНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА ПРОФІЛЕМ	233
---	-----

Мойсіяха Андрій Валентинович СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У КОНТЕКСТІ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ Й ЗМІЦНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	238
--	-----

Давиденко Микола Олександрович ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ У РЕЛІГІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	
--	--

Мирончук Андрій Петрович, Сівков Сергій Віталійович МЕТОДОЛОГІЯ І ПРОБЛЕМАТИКА ОЦІНКИ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ УНАСЛІДОК РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	249
---	-----

Гуцало Марія Григорівна ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	255
--	-----

Лемешко Ольга Василівна ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ В ОНЛАЙН-РЕЖИМІ	259
---	-----

Муравська Юлія Євгенівна, Бойко Василь Сергійович РОЗВІДКА З ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	263
--	-----

Пашов Ростислав Іванович БЮРОКРАТИЧНА ІНЕРЦІЯ ЯК БАР'ЄР НА ШЛЯХУ ДО БЕЗПЕЧНОЇ І ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ	271
---	-----

Закусило Олександр Петрович, Гетманець Віктор Олександрович, Кухта Вячеслав Володимирович ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ТИЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: КЛЮЧОВИЙ СКЛАДНИК СТІЙКОЇ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	271
--	-----

Войтенков Роман Миколайович МІЖНАРОДНЕ ОБ'ЄДНАННЯ “РАМШТАЙН” У КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА Й КОРОТКИЙ АНАЛІЗ	275
--	-----

Нікулін Михайло Олександрович

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСНОЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	279
--	-----

Магась Геннадій Анатолійович, Ткачук Дмитро Валерійович ЧИННИКИ Й УМОВИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПРИКОРДОННОЇ БЕЗПЕКИ	281
---	-----

Паливода Володимир Олександрович ПІДГОТОВКА КАДРІВ ДЛЯ АГЕНТСТВА РОЗВІДКИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА	285
--	-----

Ігнат'єв Борис Миколайович ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ З ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЕРАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В ІНТЕРЕСАХ ОСІНТ-ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ РОЗВІДУВАЛЬНОГО СПІВТОВАРИСТВА УКРАЇНИ	291
---	-----

Mitkina Yevheniia ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LEARNING AND TEACHING A FOREIGN LANGUAGE	298
---	-----

Маняков Іван Валерійович ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ШТАБІВ (ПІДРОЗДІЛІВ) СИЛ БЕЗПЕКИ Й ОБОРОНИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СИСТЕМИ ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ JCATS	301
--	-----

Судома Дмитро Олександрович УПРАВЛІННЯ ЯК ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС	305
--	-----

Вольвак Олександр Миколайович, Чайка Віктор Геннадійович	
---	--

КОНЦЕПТ ДЕЦИЗИОНІЗМУ К. ШМІТТА Й САНКЦІЙНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	308
--	-----

Кардаш Сергій Юрійович КРИЗА БРОНЕТЕХНІКИ: РОСІЙСЬКА АРМІЯ НА МЕЖІ МОЖЛИВОСТЕЙ?	312
--	-----

Хомич Тетяна Миколаївна ДО ПИТАННЯ ПРО МЕЖІ СВОБОДИ СЛОВА В КОНТЕКСТІ ЗАКЛИКІВ ДО ЗМІНИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ Й МЕЖ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	317
--	-----

Рощенков Тарас Олександрович ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЛІДЕРСТВА У ВІЙСЬКОВУ ОСВІТУ: ПРОБЛЕМИ Й ВИКЛИКИ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШОГО ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ	321
--	-----

Gusovsky Sergiy CONSTITUTIONAL CONFLICTS IN THE FIELD OF NATIONAL SECURITY GOVERNANCE	325
--	-----

Паламарчук Сергій Павлович АДАПТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДІВ ДО СТАНДАРТІВ НАТО: ПРОБЛЕМИ Й ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ	332
--	-----

Лісова Наталя Вікторівна СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ЧЛЕНІВ ЇХНІХ СІМЕЙ ЯК СКЛАДНИК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ”	335
---	-----

Мельник Геннадій Геннадійович

ОКРЕМІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ І РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА Й МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ	339
---	-----

Мокляк Микола Миколайович

МЕРЕЖЕВІ ВІЙНИ ЯК СПОСІБ АГРЕСІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ	344
--	-----

Беган Микита Павлович

ЗМІЦНЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	349
---	-----

Соловей Дмитро Валерійович

ЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ПІДГОТОВКИ У ФОРМУВАННІ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СПІВРОБІТНИКІВ СИЛ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	356
---	-----

Белецький Андрій Вячеславович

ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ У СФЕРІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ – ОДИН ЗІ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	361
--	-----

Федорчук Микола Васильович

НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ НАСТУПАЛЬНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДПСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	366
--	-----

Сисолятін Денис Ігорович

ДЕКОМПОЗИЦІЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПЕРСОНАЛУ З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ СУЧАСНОСТІ	371
---	-----

Хоменко Дмитро Володимирович ПЕРЕДУМОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	375
---	-----

Горбачевський Сергій Станіславович ПРИКОРДОННИЙ КОНТРОЛЬ У ПУНКТАХ ПРОПУСКУ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ ЯК СКЛАДНИК НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВИ	379
---	-----

Кольцов Руслан Віталійович ОСВІТНЬО-НАУКОВІ ОРІЄНТИРИ СТАБІЛІЗАЦІЇ РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ВІЙНИ	382
---	-----

Базиченко Вікторія Вікторівна ПРИНЦИПИ Й ПІДХОДИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	386
---	-----

Павлюк Володимир Миколайович МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ ЯК МЕХАНІЗМ ЗМІЦНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	390
--	-----

Русенко Наталія Віталіївна АЛГОРИТМ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ КАДРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕОРІЇ ІГОР	397
--	-----

Горбач Олександр Олексійович АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ НАУКОВИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	404
--	-----

Пархомчук Ольга Ігорівна МІГРАЦІНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ	408
Панько Володимир Миколайович КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ КОДИФІКАЦІЇ ВІЙСЬКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ ІТАЛІЙСЬКОЇ РУСПУБЛІКИ	411
Полякова Поліна Павлівна РАДА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ В МЕХАНІЗМІ ФОРМУВАННЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО КУРСУ УКРАЇНИ	414
Матяш Михайло Миколайович, Шкаровецька Анастасія Дмитрівна ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ Й СОЦІАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ВТОМЛЮВАНOSTІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У БОЙОВИХ УМОВАХ	417
Матяш Михайло Миколайович, Колотило Марія Олександрівна КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ЛІКУВАННЯ ПОРУШЕНЬ СЛУ ЯК ЧИННИК УСПІШНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ З ПТСР	424

Акімова Людмила Миколаївна,

*Національне агентство кваліфікацій, заслужений працівник
освіти України, доктор наук з державного управління, професор
e-mail: l_akimova@ukr.net*

ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ КАДРІВ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Національна безпека є фундаментом стабільності, розвитку та суверенітету держави. В умовах сучасних викликів – збройної агресії Російської Федерації проти України, кіберзлочинності й інформаційної війни – постає нагальна потреба в підготовці фахівців, які володіють належною обізнаністю для ефективного захисту державних інтересів. Важливе місце в цьому процесі посідає розроблення професійних стандартів у секторі національної безпеки. Професійні стандарти визначають єдині вимоги до знань, умінь і навичок працівників відповідних секторів економіки, слугують основою для розроблення освітніх програм, містять інформацію, потрібну для міжнародного зіставлення кваліфікацій.

Зауважмо, що 17 червня 2022 р. набув чинності Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування національної системи кваліфікацій” від 01 квітня 2022 р. № 2179-IX (далі – Закон № 2179), згідно з яким визначено пріоритетність професійного стандарту щодо кваліфікаційної характеристики у ст. 42, 96 Кодексу законів про працю України та ст. 6 Закону України “Про оплату праці”, зокрема: вимоги до компетентностей, обов’язків і кваліфікацій працівників визначені професійними стандартами. За їхньої відсутності такі вимоги можуть визначати кваліфікаційними характеристиками.

Одним із перших розробників професійних стандартів у сфері безпеки інформації та кіберзахисту є Державна служба спеціального зв’язку та захисту інформації України (далі – Держспецзв’язку). На початку 2021 р. в Національному класифікаторі України ДК 003:2010 “Класифікатор професій”

(далі – Класифікатор професій) у галузі кібербезпеки були наявні лише дві професії – професіонал із організації інформаційної безпеки і фахівець у сфері захисту інформації. Зазначені професії не відображали реалій сьогодення та не враховували потреби ринку праці. За ініціативи Держспецзв’язку наказом Міністерства економіки України було внесено до Класифікатора професій близько 20-и нових професій у галузі безпеки інформації та кіберзахисту.

Напередодні повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну на початку лютого 2022 р. у Реєстрі кваліфікацій було зареєстровано шість заявок на розроблення проєктів професійних стандартів на нові професії, а саме: “Розробник систем захисту інформації”, “Адміністратор мереж і систем”, “Фахівець сфери захисту інформації”, “Аналітик з безпеки інформаційно-телекомунікаційних систем”, “Фахівець із питань безпеки (інформаційно-комунікаційні технології)” та “Інструктор-методист з інформаційної безпеки та кібербезпеки” розробник – Адміністрація Держспецзв’язку. Зазначені професійні стандарти було затверджено та в грудні 2022 р. внесено до Реєстру кваліфікацій. Згідно з Порядком розроблення, початку дії та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 373, професійний стандарт набуває чинності з моменту внесення його до Реєстру кваліфікацій.

Упродовж 2023 р. Держспецзв’язок надалі виконує роботу над посиленням кадрового потенціалу в галузі інформаційної безпеки та кібербезпеки. До Національного агентства кваліфікацій (далі – Агентство) подано 15 заявок щодо розроблення проєктів професійних стандартів на нові професії Адміністрацією Держспецзв’язку. В січні 2024 р. розробник затверджує проєкти професійних стандартів і направляє Агентству для реєстрації. 30 січня 2024 р. Агентство вносить до Реєстру кваліфікацій професійні стандарти:

- “Аналітик загроз безпеки”;
- “Аналітик з оцінки вразливостей”;
- “Аудитор інформаційних технологій (з кібербезпеки)”;

- “Керівник структурного підрозділу з питань безпеки інформації та кіберзахисту”;
- “Кібероператор”;
- “Конструктор систем кібербезпеки”;
- “Уповноважений з авторизації безпеки інформації”;
- “Фахівець з кібердосліджень і розробок систем безпеки”;
- “Фахівець з криптографічного захисту інформації”;
- “Фахівець з оцінки заходів захисту інформації (кібербезпеки)”;
- “Фахівець з підтримки інфраструктури кіберзахисту”;
- “Фахівець з планування політики та стратегії кібербезпеки”;
- “Фахівець з реагування на інциденти кібербезпеки”;
- “Фахівець з технічного захисту інформації”;
- “Фахівець з тестування систем захисту інформації”.

Зазначені професійні стандарти містять 36 професійних кваліфікацій, які відповідають 5-8 рівням Національної рамки кваліфікацій. Станом на 01.05.2025 р. в Реєстрі кваліфікацій наявні три заявки на розроблення проєктів професійних стандартів, а саме: “Аналітик з оцінки ризиків, загроз і стану захищеності об’єктів критичної інфраструктури”, “Експерт із захисту об’єктів критичної інфраструктури” та “Фахівець із захисту та стійкості критичної інфраструктури”. Держспецзв’язок передбачає їх розробити впродовж 2025–2026 р.

Державна прикордонна служба України (далі – ДПСУ) є суб’єктом забезпечення національної безпеки. В системі ДПСУ існують стратегічні, оперативні, тактичні рівні управління, і відповідно реалізацію функцій на зазначених рівнях управління ДПСУ має здійснювати офіцерський склад із належним рівнем саме фахової підготовки. Згідно підкритерію 1.2, критерію 1 Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 травня 2024 № 686: зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності); освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних

стандартів. Постає потреба розроблення професійних стандартів для зазначеної категорії офіцерського складу.

Отже, Адміністрація ДПСУ у серпні 2024 р. подала до Агентства заявки на розроблення проєктів професійних стандартів на професії “Офіцер стратегічного рівня ДПСУ”, “Офіцер оперативного рівня ДПСУ” й “Офіцер тактичного рівня ДПСУ”. В січні 2025 р. зазначені професійні стандарти затвердив розробник, й Агентство внесло їх до Реєстру кваліфікацій. Стандарти містять інформацію з обмеженим доступом, тому в Реєстрі кваліфікацій розміщено реквізити професійного стандарту (назва, дата затвердження, найменування розробника, документ, що затверджує професійний стандарт) із позначкою “Містить інформацію з обмеженим доступом”. Законом № 2179 уперше визначено окрему процедуру розроблення, затвердження, початку дії та перегляду професійних стандартів для проєктів професійних стандартів, які містять інформацію з обмеженим доступом.

Згідно Концепції трансформації системи військової освіти, яка затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1997 р. № 1410 “Про трансформацію системи військової освіти” (зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1490) основним завданням трансформації системи військової освіти є створення багаторівневої системи професійної військової освіти відповідно до стандартів НАТО, найкращих вітчизняних і закордонних практик. Відповідно підготовка офіцерів ДПСУ на тактичному, оперативному та стратегічних рівнях управління потребує спеціальних освітніх програм навчання у Вищому військовому навчальному закладі (далі – ВВНЗ) та в Національному університеті оборони України (далі – НУОУ), а саме: освітньої програми зі спеціальності К2 “Безпека державного кордону” другий (магістерський) рівень вищої освіти й освітньої програми зі спеціальності К3 “Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)” другий (магістерський) рівень вищої освіти. Освітні програми підготовки офіцерів стратегічного рівня у ВВНЗ та НУОУ розроблені з огляду на програми підготовки такої ж категорії офіцерів закладів вищої освіти

Європейського Союзу, а саме “Європейська спільна магістерська програма зі стратегічного управління кордонами” Академії оборони Нідерландів.

Варто зазначити, що в секторі безпеки й оборони розроблено 16 професійних стандартів, які містять інформацію з обмеженим доступом, розробниками є Командування Повітряних Сил Збройних Сил України, Адміністрація ДПСУ, Головне управління Національної гвардії України.

Українська асоціація операторів безпілотних апаратів розробила професійний стандарт за групою професій “Оператори безпілотних авіаційних систем: оператор наземних засобів керування безпілотним літальним апаратом; оператор дистанційно керованих безпілотних літальних апаратів; оператор дистанційно керованих безпілотних апаратів агропромислового виробництва”, який у лютому 2025 р. затверджено і внесено до Реєстру кваліфікацій. Професійний стандарт на групу професій охоплює організацію і проведення відеоспостереження, пошуку, ідентифікації та визначення координат об’єктів, аерофотозйомки та аеровідеозйомки, доставки вантажів за допомогою безпілотних авіаційних систем; керування корисними навантаженнями безпілотних авіаційних систем; навчання операторів безпілотних авіаційних систем, експлуатація, технічне обслуговування та ремонт безпілотних авіаційних систем. Отже, професійний стандарт охоплює діяльність у сфері відеоспостереження, розвідки та моніторингу, зокрема в інтересах безпеки держави.

Станом на 01 травня 2025 р. до Реєстру кваліфікацій внесено: 415 професійних стандартів, з них: 66 розроблені у сфері безпеки і оборони; 509 заявок на розроблення проєктів професійних стандартів, з яких – 42 за професіями в секторі безпеки й оборони.

Отже, розроблення професійних стандартів у секторі національної безпеки дозволяє:

- формувати сучасні освітні програми, які враховують вимоги відповідних професійних стандартів;
- гарантувати якість підготовки кадрів, які працюють у силових структурах, оборонно-промисловому комплексі, сфері кіберзахисту;

- створити чітку систему кваліфікаційних вимог, що дозволяє формувати єдиний підхід до оцінювання результатів навчання;
- сприяти професійному розвитку працівників, забезпечуючи можливість для підвищення кваліфікації та кар’єрного зростання;
- підвищити ефективність державного управління у секторі безпеки завдяки оптимізації добору кадрів.

Розроблення професійних стандартів для забезпечення національної безпеки є пріоритетним завданням держави. Системна робота у цьому напрямі сприятиме посиленню кадрового потенціалу та підвищенню рівня захищеності держави.

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
Інтерференції**

**ОСВІТА І НАУКА У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕКИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ**

м. Острого, 16 травня 2025 р.

Освіта і наука у сфері національної безпеки: проблеми та пріоритети розвитку : матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтерференції (м. Острого, 16 травня 2025 р.) / за ред. проф. Е. М. Балашова, проф. М. С. Романова, доц. Р. С. Мартинюка. Острого : Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2025. 431 с.

DOI 10.25264/26.06.2025